

”Det får inte existera”

Om unga hbtq-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck samt omvändelseförsök

Madeleine Söderberg, utvecklingsledare MUCF

madeleine.soderberg@mucf.se

Myndigheten finns i Växjö
och har cirka 130
medarbetare.

Vårt uppdrag

- MUCF tar fram och sprider kunskap om ungas levnadsvillkor och civilsamhällets villkor.
- Vi fördelar statsbidrag som ger stora och små organisationer möjlighet att bedriva verksamhet.
- Vi är också nationellt programkontor för Erasmus+ Ungdom och Europeiska Solidaritetskåren.

Som en av regeringens **hbtqi-strategiska myndigheter** arbetar vi för **alla** ungas rättigheter och möjligheter.

Unga hbtqi-personers levnadsvillkor- vad vet vi?

- Utsatthet för våld, kränkningar och diskriminering.
- Upplevd otrygghet.
- Sämre upplevd psykisk hälsa.
- Sämre tillgång till sociala skyddsnät.
- Ekonomisk utsatthet i högre utsträckning.
- Bristande framtidstro.

*“Jag är inte ensam,
det finns andra som jag”*

Unga hbtqi-personers levnadsvillkor

”Det får inte existera”

Om unga hbtq-personers
utsatthet för hedersrelaterat våld
och förtryck samt
omvändelseförsök

Regeringsuppdrag

Kartlägga och sammanställa kunskap om hbtq-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck samt omvändelseförsök.

➔ Rapporten "Det får inte existera".

Beakta att unga själva behöver få information om vart de kan vända sig för att få stöd och hjälp vid utsatthet.

➔ Affischer till skolor och ungdomsmottagningar, informationskampanj i sociala medier och en informationssida på youmo.se och umo.se.

Rapportens resultat

Döljer hbtq-identitet

Internaliserar hbtq-fobi

Självordstankar och självskadebeteende

Påtryckningar, hot och omvändelseförsök

Utfrysning, hot, våld och förföljelse

Stora utmaningar att finna trygghet och bygga upp en fungerande vardag

Ber inte om hjälp

Omgivningen
bristande kunskap om HRV

Kvalitativt material

- Djupintervjuer med hbtq-personer som huvudsaklig metod (11 st.).
- Intervjuer med yrkesverksamma som kommer i kontakt med unga hbtq-personer (15 st.).
- Skriftliga berättelser (3 st.).
- Variation av religiös tillhörighet, ursprung och socioekonomisk bakgrund bland informanterna.

Att växa upp med hedersnormer

- Uttalade och outtalade krav på att anpassa sig till kollektivets rådande normer.
- Kollektivets önskan värderas högre än individens önskan.
- Normöverträdelser bestraffas.
- De unga döljer delar av sitt liv för att undgå bestraffning – däribland sin hbtq-identitet som är starkt tabubelagd.

Hur tar sig familjens hbtq-fobi uttryck?

- Nedlåtande kommentarer om hbtq-personer på tv, film eller det offentliga rummet.
- Uttalat förakt i samband med Pride.
- Hänvisning till religion ("Det är haram", "Det var inte så Gud skapade människan").
- Berättelser om hur hbtq-personer straffas i andra länder (indirekta hot).
- De unga blir tidigt medvetna om att de måste dölja sin sexuella läggning/könsidentitet för att undgå repressalier eller dra skam över familjen.

”Det finns inget ord för det [homosexualitet]. Det är alltså så stor synd och så stor skam mot familj och släkt att det inte finns på kartan att det här ska existera. Det var ingenting man pratade om. Däremot när det kom upp... om någon trans- eller gayperson dök upp på tv så var det ”det där är äckliga personer”. När det var män som höll varandra i handen, vare sig det var på tv, film eller på stan, så sågs det med äckel. Jag förstod att det som jag känner inte får komma upp till ytan utan det här är något jag får leva med förträngt inombords för resten av livet”.

Unga döljer att de är hbtq-personer

- Oro för vad ett avslöjande skulle innebära ("Jag visste att det inte skulle bli bra") – säkrare att dölja sin hbtq-identitet.
- Vill inte utsätta familjen för skam och skadat anseende.
- Skuld och skam för att de är hbtq-personer - Internaliserad hbtq-fobi.
- Självförnekelse ("Jag kanske har fel").
- Försöker att råda bot på sin homosexualitet ("Jag bad till gud om att ta bort det här från mig").

Vanligt att leva ett dubbelliv

- Hemliga relationer (på internet och/eller IRL).
- Enda sättet att få utlopp för och ”testa” sina känslor.
- Riskfyllt - rädsla och oro att bli avslöjad.
- Skuld, skam och ångest över att leva ut tabubelagda känslor.
- Pågår i flera års tid.

De unga lider av psykisk ohälsa

- Vanligt med självmordstankar och självskadebeteende.
- De unga saknar tilltro till att deras situation kan förändras. Känsla av hopplöshet.
- Självmord ses som en lösning för att slippa göra ett val mellan familjen och att leva öppet som hbtq-person.

”[...] Jag försökte hitta lösningar, men det gick inte. Och en av tankarna som kom i mitt huvud när jag satt där... Det finns ju ett till alternativ. Och jag är egentligen livrädd för vatten, men jag var 'okej, men om jag avslutar allt här kommer det ju att bli bättre för alla. Jag behöver inte ta ett beslut, och jag behöver inte svika mina föräldrar. Jag slipper leva ett dubbelliv. Det är jätteenkelt'. Jag tog ett beslut där och då att hoppa. Jag bara ville få bort smärtan. Två sekunder räddade mitt liv.”

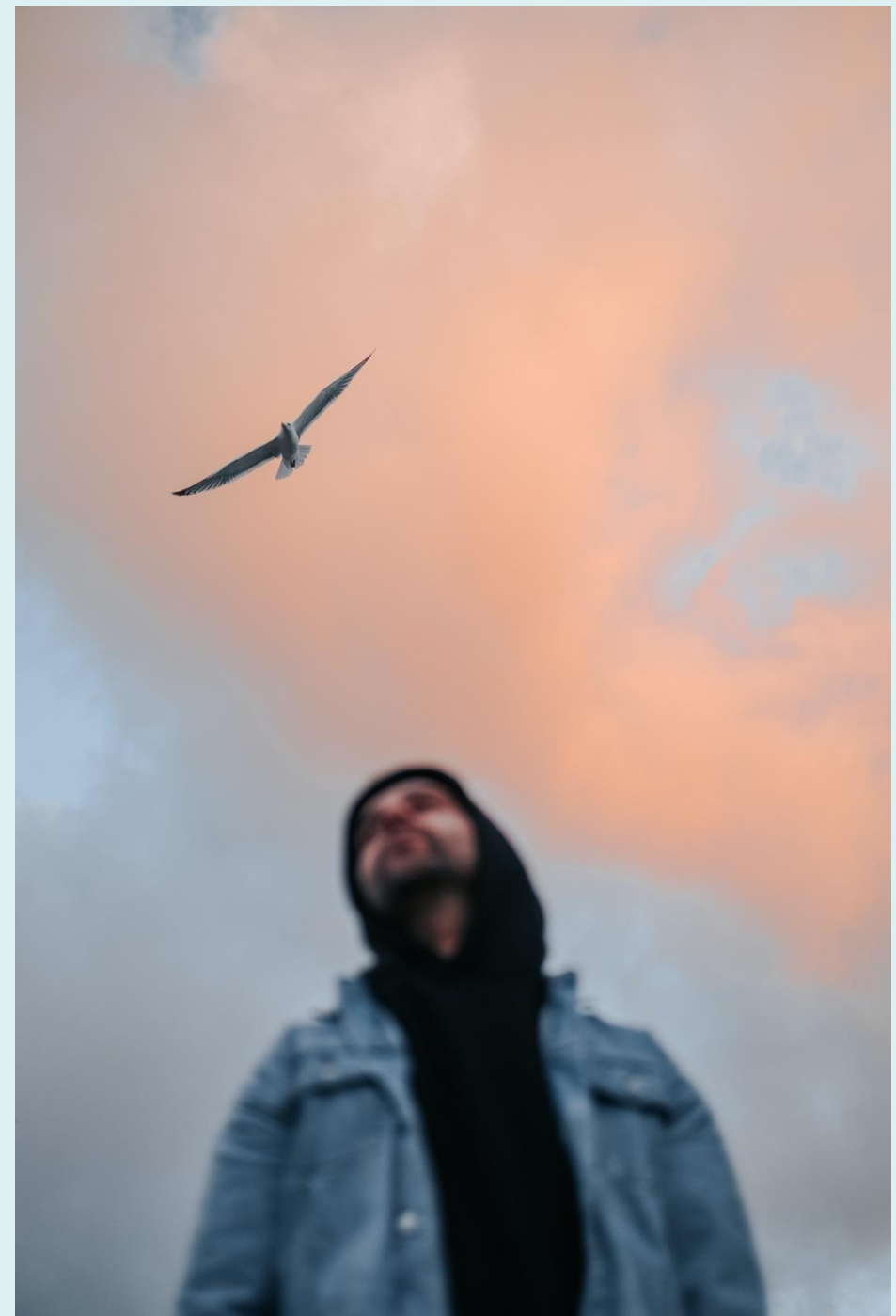

Att "komma ut" leder till utsatthet för omvändelseförsök

- Kommer generellt ut i vuxen ålder och för vissa är det otänkbart att komma ut.
- **Omvändelseförsök:** Försök att få någon att förändra, permanent dölja eller avstå från att leva i enlighet med sin sexuella läggning eller könsidentitet eller uttrycka kön på det sätt personen själv vill.
  - Familjen vägrar att bekräfta hbtq-personen – "det stämmer inte".
  - Påtryckningar att dölja sin hbtq-identitet.
  - Påtryckningar att leva heterosexuellt eller i avhållsamhet.
  - Påtryckningar till själavård, demonutdrivning, medicinsk behandling.
- Att öppet visa sin hbtq-identitet skadar familjens heder eller anseende och leder till exkludering, hot, våld och förföljelse.

”Det var så svårt för mig att ta in, att det var viktigare för dem att jag skulle må dåligt, att jag skulle plågas i att fortsätta att försöka, för att de hade någon teologisk idé om vad som var rätt. Jag tappade i princip gudstron när jag kom ut.”

Utmaningar efter uppbrrottet från familjen

- Uppbrrottet från familjen innebär ensamhet, identitetsförvirring, skuld, skam och psykisk ohälsa.
- Svårt att hitta nya trygga sociala sammanhang och återuppbygga en fungerande vardag.
- Vissa lever under hot som kräver skydd.
- Skyddet som erbjuds är inte tillräckligt starkt (uppsökande och hot fortsätter).
- Stort behov att bearbeta trauman, stärka självkänslan och stöd i att strukturera vardagen.

Unga hbtq-personer i hederskontext har svårt att be om hjälp

- Normaliserar sin utsatthet.
- Vet inte att det finns stöd och hjälp att få.
- Tror de är ensamma om sin situation och ser sig själva som problemet.
- Förtroendet för myndigheter är lågt ("Ingen kan förstå eller hjälpa mig").
- Vill inte utsätta familjen för myndigheters ingripande och svika syskon och föräldrar.
- Rädsla för att situationen ska förvärras om de berättar.

Omgivningens bristande kunskap

- Finns tecken på att de unga mår dåligt.
- Vuxna misstolkar de ungas situation och ställer inte ”rätta frågor” för att förstå orsakerna till den ungas mående.
- Erfarenheter av att utsattheten förvärras efter de berättat (föräldrar har kontaktats, de har inte erbjudits skydd).

Ladda ner rapporten på
mucf.se/publikationer

Informationskampanj riktad till unga hbtq-personer

HOMOSEXUALITET FANNS INTE i min familj. Jag kände skam, levde dubbeliv och VILLE BARA DÖ.

Sen fick jag HJÄLP, och nu känns livet faktiskt BÄTTRE.

Det finns hjälp och stöd att få. På Youmo.se/hbtq-heder finns information och råd på olika språk.

Youmo.se

Youmo.se är en webbplats på Svenska, Engelska, Arabiska, Farsi, Hindi och Svenska. Det kan dock bli 18-20 år ålder krävs för att få tillgång till vissa delar av webbplatsen. Vi håller oss till de mest strikta åldersgränserna.

Tanken att kunna klä mig och LEVA SOM TJEF kändes OMÖJLIGT och jag var i ridd.

Sen tog jag HJÄLP. Nu har jag en TRYGG PLATS där jag kan vara den jag är.

Det finns hjälp och stöd att få. På Youmo.se/hbtq-heder finns information och råd på olika språk.

Youmo.se

Youmo.se är en webbplats på Svenska, Engelska, Arabiska, Farsi, Hindi och Svenska. Det kan dock bli 18-20 år ålder krävs för att få tillgång till vissa delar av webbplatsen. Vi håller oss till de mest strikta åldersgränserna.

JAG HATADE MIG SJÄLV FÖR ATT JAG ÄR HOMOSEXUELL OCH FÖRSAMLINGEN FÖRSÖKTE BOTA MIG.

SEN FICK JAG HJÄLP ATT FÖRSTÅ ATT JAG ÄR BRA SOM JAG ÄR.

Det finns hjälp och stöd att få. På Youmo.se/hbtq-heder finns information och råd på olika språk.

Youmo.se

Youmo.se är en webbplats på Svenska, Engelska, Arabiska, Farsi, Hindi och Svenska. Det kan dock bli 18-20 år ålder krävs för att få tillgång till vissa delar av webbplatsen. Vi håller oss till de mest strikta åldersgränserna.

Rätt att veta!

Utbildningspaket för
yrkesverksamma och ideellt
engagerade som möter unga

mucf

Rätt att veta!

Hedersrelaterat våld och förtryck

En unik webbutbildning för dig som möter och samtalar med unga som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck.

OM UTBILDNINGEN

Kostnadsfri.

Tar ungefär 1,5 timmar att genomföra.

Går enkelt att dela upp utifrån dina egna önskemål och möjligheter.

Innehåller konkreta verktyg och tips för att kunna prata med unga.

Inkluderar perspektiven hbtq, intellektuella funktionsnedsättningar och utsatthet för rasism.

Läs mer på mucf.se/rattattveta

Varenda liten sak jag gör är fel. Jag fattar inte. Jag har inte ens gjort något.

mucf
Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällsfrågor

I samarbete med:

UMO

The logo for MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) features the letters 'mucf' in a bold, lowercase, white sans-serif font. To the right of the text is a vertical bar composed of five colored segments: green, purple, pink, light blue, and orange.

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

Besök vår webbplats

» mucf.se

Prenumerera på våra nyhetsbrev

» mucf.se/nyhetsbrev

Följ oss i sociala medier

- » Facebook
- » Instagram
- » LinkedIn